

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Testamentis. Consilium CCCXCIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

ex diversitate matrimonij non inducitur in bonis maternis successione diversitas. l. Quoties c. Ad S. C. Orfic. Decius conf. 236. Non parva nu. 6. ita nec in hoc fideicommissio deterioris conditionis censeri debent liberi primi, quam secundi matrimonij: quia testator simpliciter liberos Margaretae suae sororis vocavit. Et quamvis testator eam Margaretam Pael, cognomine posterioris mariti, nominet: non tamen ob id dici potest liberos ex posteriore marito tantum vocasse; quia ad illum nulla fuit specialis affectio, nisi affinitas; cuius in successione nulla habetur ratio, l. Affinitatis C. Com. de success. & adiectio hujus cognominis ad demonstrationem personae tantum pertinet, quae substantiam legati seu relictum non contingit, l. Demonstratio De condit. & demonst. non ad fideicommissum restringendum.

De Testamentis.

SUMMARIUM.

Ademptio hereditatis vel legati, si uxorem non duxerit, qui Ecclesiasticus est.

1. Ademptio sub conditione turpi non valet.
2. Poena in testamento à conditione separatur ex mente testatoris.
3. Nisi particula contrarium implicat, quam antea erat dispositum.
4. Matrimonium an vinculo poena constringi possit.
5. Condicio, si Ecclesiasticus uxorem non duxerit, an sit turpis.
6. Subdiaconus matrimonium non contrahit.
7. Substitutio non valet, quando institutio imposita est turpis conditio.
8. Subdiaconus per dispensationem pape ab ordine absolvi potest.
9. Dispensatione quod impetrandum pro impossibili & non adiecto habetur.

CONSILIVM CCCXCIII.

IN testamento D. Ioannis de Berlo Domini de Schessin inter caetera ita scriptum est: *Je laisse & ordonne ma Seigneurie dud. & Schessin avecques ses appendices & appartenances, à mon cousin Mesire Jehan de Berlo Chanoine de la Cathedrale Eglise de Liege: pour en joir & profiter incontinent apres mon deces: à condition que si mondit Cousin ne se marie point en dedans deux ans, apres mon deces, alors debuerat succeder en ladite Seigneurie, & d'icelle joir mon neveu Guillaume de Berlo; hoc est, Lego & ordino dominium meum de Schessin cum suis appendicibus & pertinentiis nepoti meo Ioanni de Berlo Canonico Cathed. Ecclesiae Eodensis tenendum fructum statim post meam mortem. sub conditione, quod si dictus meus nepos uxorem non duxerit intra biennium post meum obitum, in dicto dominio succedere, atque eodem gaudere debeat nepos meus Guillelmus de Berlo. Quod biennij tempus in codicillis postea ex intervallo plurimum dierum prorogavit testator ad triennium, his verbis: Et quant au legat & ordonnance de ma Seigneurie de Schessin fait à mon Cousin Mesire Jehan de Berlo & à son profit, auquel s'ay adouté condition, que mondit Cousin seroit obligé & astringé de se marier dedans deux ans apres mon deces, pour certaines bonnes raisons à ce me mouvans; en lieu de deux ans apres mondespas, je luy concede & ordonne l'espace de trois ans apres mondit trespass, hoc est, Et quoad legatum & ordinationem domini mei de Schessin factam nepoti meo D. Io-*

Conf. Wamel. Tom. II.

anni de Berlo & ad eius commodum, cui conditionem adiecit, quod dictus meus nepos obligaretur & astringeretur esse caetera uxorem intra biennium post meam mortem, concedo & ordino ipsi spatium triennij à mea morte.

Quaeritur, quo iure dicta dispositio & substitutio seu fideicommissum in casum, quo D. Ioannes intra triennium uxorem non duxerit, censeri debeat? Et sane cum ex tenore verborum, quibus testator usus est, magis hic sit poenalis ademptio, & translatio legati sub conditione, si D. Ioannes uxorem non duxerit, quam conditionale relictum seu legatum D. Ioanni ascriptum sub eadem conditione, vis & potestas ademptionis & translationis sola ferè expendenda venit. * Est autè manifesta juris definitio, quod poenalis ademptio seu translatio facta sub praeepto, seu conditione turpi; vel ex natura, vel de iure impossibili, per se non valeat, l. unica C. de his quae poena nomine & in fine Inst. De legat. ita ut ademptionis aut translationis nulla sit potestas; usque adeo ut cum ipsa conditione seu praeepto tota ademptio & translatio sit nulla; neque, ut sit in simplicibus legatis seu fideicommissis, l. Obtrinit de cond. & demonst. praeeptum aut conditio rejiciatur, legato seu fideicommissum manente puro; sed vitietur tota ademptionis & translationis sic concepta dispositio: legatum enim factum in poenam illiciti praeepti non valet, Socinus in d. l. unica nu. 1. Cum ergo turpe, imò impossibile sit hoc praeeptum, quod in negativa conditione ademptionis ac translationis, Nisi Dominus Ioannes uxorem duxerit, aperte latet, consequens est poenalem hanc sive ademptionem & translationem, sive substitutionem, nullius profus esse momenti; & legatum de praedicto dominio Domino Ioanni factum, manere purum, & liberum ab omni onere fideicommissi ac restitutionis; ita ut potestas juris de rejicienda turpi vel impossibili conditione à relictio, d. l. Obtrinit, effectum suum operetur in legato, non in substitutione seu ademptione; quae relictio cum tantum pertineat ad primum legatum purificandum, eadem vitæ non exercebit in poenali legato subiecto: quia illud succedaneum, & velut accessorium est ad ipsam conditionem; quæ relictà mirum non est, ab ipsa dependentem accessariam dispositionem rejici ac vitari, Socin. in d. l. unica. n. 6.

Neque enim proprie conditio est, sed poena, seu translatio poenalis in hac dispositione: hoc est principaliter non est in intentione testatoris huic substituto relinquere sub hac conditione, si Dominus Ioannes uxorem non duxerit, id enim principaliter non egit testator; sed in ejus intentione (quae poenam à conditione separat, l. vlt. De his quae poena nomine) primum fuit, ut legato Domino Ioanni facto, hoc praeeptum seu conditionem adieciat, ut uxorem duceret, & non ducenti poenam ademptionis & translationis imponeret.

Nam quamvis praeeptum hoc de ducenda uxore, formalibus verbis relictio Domini Ioannis ascriptum non conspiciatur, in negativis tamen his verbis ademptioni adiectis, nisi duxerit, aperte latet; quod ad poenalem ademptionem constitutendam, & à simplici conditionali relictio separandum sufficit, Socin. in d. l. Obtrinit. Ca. 1. in l. 2. De his quae poena nomine. † Quod autem illa

conditio turpis habenda, & de Iure impossibilis, non in eo ponitur, quod libertas matrimonij vinculo pœnæ astringi nō debeat, c. Gemma De sponsal. l. Titia & l. Titio centum §. 1. De cond. & demonstr. nam nihil vetat, quin Ipe Iucri quis ad matrimonium contrahendum invitari possit, d. l. Titio centum §. 1. c. De illa de sponsal. neq; etiam in eo, quod huiusmodi conditio retrahat à vita contemplativa seu Ecclesiastica, eamque impediat, ideoque pro non scripta haberi debeat, Doct. in Auth. Nisi rogauit C. Ad Trebell. lason in authen. Si qua mulier C. De sacros. Eccles. Paulus Parisius consil. 65. Viso testamento nu. 14. vol. 2. præsertim quando ademptioni, & translationi legati apponitur, Doct. in l. 2. De his que pœna nomine, Alex. consil. 121. Viso themate vol. 2. alij in c. lu
5 præsentia De probat. sed potissimum in eo, quod hæc conditio seu ordinatio de ducenda uxore, sit adscripta ei, qui in Ecclesiastico statu erat, ac diu fuerat, sic ut non de avertendo à vita Ecclesiastica (quod plerique, decius in d. l. in præsentia & consil. 419. Viso elegant. propter intentionem & voluntatem testatoris admittendum putant) sed de revocando ab eâ actum videatur, & omnium maxime, quod ei adscripta fuerit, qui de Iure matrimonium contrahere non potuit, propter subdiaconatus ordinem, & characterem ex eo assumptum & im
6 pressum. † Qui enim subdiaconus est, non tantum Iure Canonico, c. 1. De cler. coniug. sed etiam civili, Auth. Multo magis C. De Episc. & Cler. prohibetur nuptias contrahere: ita ut ex conditione ac qualitate personæ, cui conditio seu præceptum adscribitur, impossibilitas ac turpitudine Iuris superinducatur.

7 Ut igitur substituto locus non est, quando institutus sub turpi conditione contrahendarum nuptiarum, cum ea persona, cum qua de Iure matrimonium habere non potest, conditioni non pareat, quia parere non potest, ideoque conditio velut turpis rejicitur, & substitutio remanet, l. 2. & ibi Bald. nu. 1. C. De insti. & subst. Ioan. Nivian. consil. 31. Anceps & dubia nu. 10. ita quoque hæc substitutio seu pœnalis ademptio ac translatio, quia appositæ fuit conditioni seu præcepto turpi, & Iure prohibito, & ob id nullas vires obtinere potest, sic ut legatum Domino Iohanni factum, per omnia censeatur purum, cum plena obventionem ac libertatem, Iste onere alicuius fideicommissi aut restitutionis, quæ quoad Guilielmum substitutum in duos casus tantum concepta fuit, primum, si non duceret uxorem, quem diximus deficere propter turpitudinem præcepti & conditionis, alterum, si ducta uxore sine liberis moreretur, qui casus propter impossibilitatem matrimonij contrahendi non eveniet, quia ut substitutus simpliciter admitteretur, si Dominus Iohannes quovis modo sine liberis decederet, testamento cautum non est, l. Commodiissime in fin. De lib. & posthumis.

8 Neque ad sustinendam substitutionem, ac pœnalem ademptionem, quicquam facit, quod non tam impossibilitas, quam difficultas veritari videatur in prædicta conditione D. Iohanni adscripta, cum possit obtenta dispensatione Pontificia ab ordine Subdiaconatus absolvi, Zabarell. in c. 1. De voto & voti redempt. & in Clem. 2. §. 1. nu. 18. De pœnit. & remiss. ita ut propter solam difficultatem (a

qua extricandi potestas non deest) impossibilitas, aut turpitudine vel dispositionis inutilitas constitui non debeat, quia id recedit ab impedimento naturali, l. Continuo §. illud. l. 2. §. ex hoc De verbi oblig.

Nam cum in primo aspectu huius conditionis, ad personam D. Iohannis accommodata turpitudine ac Iuris impossibilitas conspiciatur, & ex Iuris hypothesei impossibilitas sit, d. c. 1. d. Auth. multo magis non debet ullo modo censeri possibilis ex cogitatione obtinendæ dispensationis, quæ quamvis ex absoluta potestate Pontifici permittatur, Iuri tamen contraria est, & insolita. Vnde ait Baldus, in l. 1. nu. 17. c. De insti. & subst. lason in l. 1. idem lason §. consil. ut De leg. 1. quod in testamentis, si aliquid relinquatur sub conditione, quæ non potest impleri, nisi per dispensationem Pontifici, vel Principis, quod illa conditio habeatur non tantum pro difficili, sed etiam pro impossibili, ideoque rejici debeat. Quæ enim à solius Principis vel Papæ voluntate dependent, & non in Ordinaria, sed absoluta illius potestate posita sunt, ac vulgarem seu ordinariam Iuris rationem non habent, ita sunt difficilia, ut reputentur impossibilia, lason in d. §. consil. nu. 8. & ibi alij DD. Panor. in c. Super eo nu. 8. de condit. appos. Boerius dec. 263. nu. 27. Socinus nepos consil. 51. nu. 9. vol. 1. Didac. Covar. in Epitom. 4. Decret. part. 2. cap. 3. nu. 8. Franc. Aret. consil. 142. n. 1. & 2. Quod in hac conditione sine turpulo dicendum est, cum dispensationem adversus ordinem Subdiaconatus Papa difficillime, & non nisi prægnantibus urgentibusque causis concurrentibus concedere soleat, c. Cum ad monasterium & ibi Doct. De statu monach.

De Testamentis.

SUMMARY M.

Conditio fideicommissi: si sine liberis decesserit.

1. Testamentum a povere etiam minore fieri potest.
2. Testamenti factorem non impedit curatela.
3. Minor contra suum proprium testamentum non est ad restitutionem.
4. Minor non cogitur esse in curatela.
5. Testamentum ex alterius consilio scribi potest.
6. Testamentum distantibus legari posse.
7. 17. Conditio si sine liberis decessit liberis superstitibus fideicommissum desinit liberis superstitibus, etiam postea mortuatur.
8. Coniectura in testamento quando locus sit.
9. Testator quod non dicit non præsumitur velle.
10. Fideicommissa strictius quoad gravatum accipienda.
11. Conditio si sine liberis quando sit gradualis.
12. Conditio aut gravamen impositum si evas non censetur repetitum in substituto.
13. Conditio repetita quando censetur facta.
14. Substitutio duplex facta requirit utrumque, non alterutrum tantum defectum.
15. Legitima & Trebellanica deductio datur liberis.

CON.